

712.21

Budapest ékessége — az ország legszebb szigete

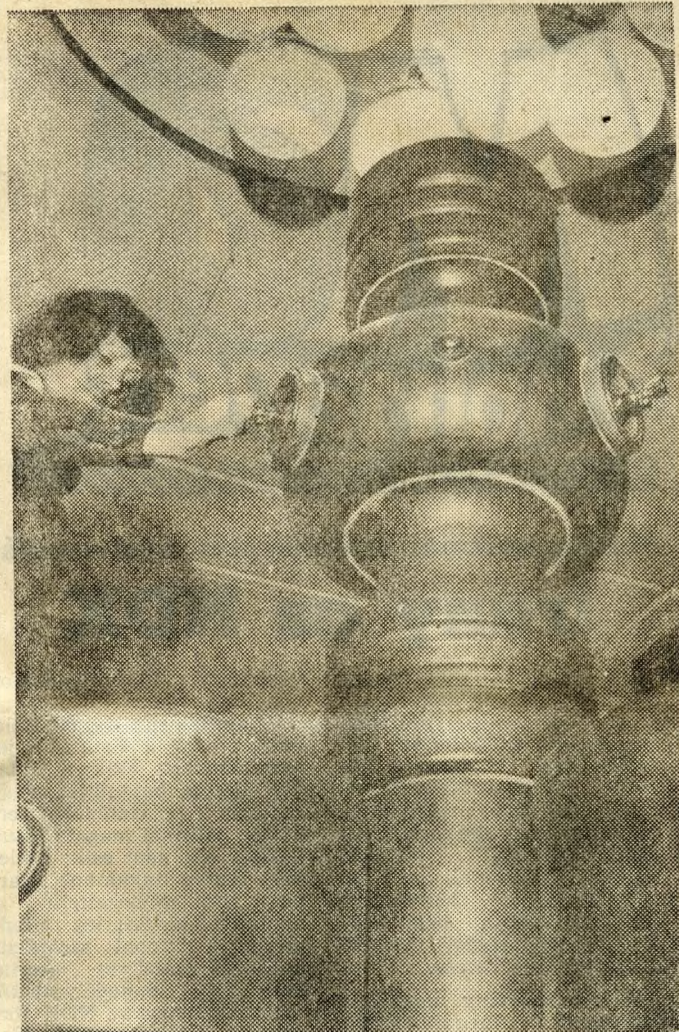
temető maradványai állandó lakosságról, római helységről tudósítanak. A XI. századi királyi oklevelekben Nyulak-szigete néven szerepel. A tatárjárás után IV. Béla Margit lánya élt a domonkoskerti zárdában...

★
Az 1700-as évek végén már Pest egyik jelentős sétányaként, üdülőhelyeként

gyógyulni, üdülni vágyókat a szigetre. (Az úllaki-parttól pedig Obudáról, révész legények hajtották át szapora csapásokkal a ladikot.) Víz után kutatva 1866. december 21-én kezdtek itt a fúráshoz, s 1867. május 31-én 118,5 méter mélyről feltört a meleg, kénese, csodatevő víz, s már 1869-re állt Ybl aranyozott kupolájú fürdőpalotája, a

nepe” — írták a lapok. „Az októberi forradalom — Diénes László kommunista népbiztos így szólt az ünnepen — eltörölte a négyfilleres hídpénzt, a márciusi forradalom beljebb hatol: elment a híd közepéig, és megnvitotta a proletárok számára a szigetet... A Margitsziget már nem a kiváltságosoké, a dolgozó népe annak pázsjátja, fája és jó levegője.”

A gyerekeké a sziget! Krúdy Gyula az Érdekes Újságban így számol be erről a honfoglalásról: „A sziget közepén állt egy sárga, kopott varjúfészek, hideg és rozsdás udvarház, amelyet még manapság is Kastélynak neveznek, mert egykor benne lakott egy öregember, amikor még hercegek voltak a Margitszigeten. Ezen a tavaszon kinyílt a pókhálós ablak az udvarházon, meghökkenő a kapu, a varjúkárogástól életunt kémény felfigyelt, a vijjogó vércse riadtan menekült, még tán a romfal is nagyot nézett, pedig sok mindent látott ezer esztendő alatt...: víg gyermekcsapat özönlötte el az udvarház környékét. Minden nap vígabb, bátrabb, hangosabb gyerekek nőttek ki itt a fűből, valamely varázslat történt itt; a meséskönyv megélevenedett. Pajkos, rongyos kisfiúk egy délután méh-

A Zsolnai-ípkút a Termál előcsarnokában.

A második honfoglalás ideje: 1948. augusztus elseje. Hídavatás. Vasárnap délután volt, „a Magyar Köztársaság átadta a főváros népének a Margitszige-

tatója és a Margitsziget értékes gyógyforrásainak célszerű felhasználója.

Három forrás négy, különböző hőfokú termál- és súlyfürdő-medencét, valamint egy feszített víztükrű úszómedencét táplál. Különböző kád-, szénas- és elektromosfürdők sorakoznak egymás után, az orvosi rendelők, a röntgen és a laboratórium szomszédságában. További fürdőhelyiségek következnek, a nagy színes kádakban víz alatti masszázs és víz alatti torna végezhető. A mozgásukban végezhető. Inhalációs szoba, iszapkezelő és masszázsoló előtti vezet az út az ivókúrázó terembe és a pihenőkhöz. Egy szinttel följebb elektroterápia, fogászat. A kezeléseket és kúrákat fel tudat orvos és 60 főnyi egészségügyi személyzet ellenőrzi és segíti. Az „indikáció”, azaz az orvosi javaslat a többi között a reumatikus, izületi, ideg- és izombántalmakat, vérkeringés: zavarokat, valamint légúti betegségek gyógyítását tartalmazza, továbbá a test-súly-szabályozást és időskori regenerációt.

Közben a szaunát el is felejtettük említeni, bár igaz, az nem éppen a betegnek való.

Csaknem egymilliárd forint költséggel épült az intézmény. Igaz, a bevételi terv sem szerény értékének például a fele már az idén visszatérül. Biztató, hogy a vendégek nyomban birtokba vették a szállodát.

Köbányai Gy.—Balogh J.

A gyerekeké lett a sziget (kép a Magyar Tanácsköztársaság idejéből).

ismerik. József nádor nagyszabású tervet dolgozott ki. A ferences templom közelében nyári rezidenciát építtetett és parkosította a szigetet. Az ország legszebb angolkerthévé alakította a hajdani Nyulak-szigetét.

Széchenyi kezdeményezésére megkezdődött a „dát-

Margit-fürdő, hozzá az ivócsarnokok, a fürdő mögött a zöldsalus kis szálló, a vendéglő. 1873-ban pedig a Nagyszálló.

(Aluszik még a sziget, hát regéljük. A sziget irodalomtörténetünk, színháztörténetünk egy-egy fejezete lehetne. „Arany úr a második emelet 271-es szobában lakott” — írja a kis szálló öreg portása évszázaddal ezelőtti emlékezésében. Tizenkét forintot fizetett Arany úr minden hónapban a szobáért. A kiszolgálásért meg 1 forint 40 krajcárt.”

Néhány évvel ezelőtt járt ide egy nyugalmazott hajóshapitány. A sziget csoda: propelleren volt kapitány, szigeti járaton. Már nyomon van, mesélte, hogy 165 évvel ezelőtt Sándor cár kivel táncolt itt Pesten. Mert József nádor a margitszigeti szőlőjében egyszerre három királyt is vendégül látott szüretre: Ferenc császárt, Sándor cárt és III. Frigyes porosz királyt. Magyar ruhás lányok szedték a szőlőt, énekeltek és szórakoztatták a királyokat. Bál is volt, a cár is táncolt az egyik lánnyal.)

★
„Budapest ékessége” — így nevezték a birtokba vett szigetet 1919-ben — hatvan eszendővel ezelőtt lett először a népe. A napját is tudjuk: április 14-én törölték el a belenődfiakat, ekkor lett szabaddá mindenki előtt a sziget. „A Margitsziget proletárün-

Romkert.

kast hoztak kis kézikocsin az életunt szigetre és hangos hajrával felborították a vidáman zümmögő kast...”

★
A Nyulak-szigete nevét — joggal a két háború közt „Urak szigetének” tekintették. A szigeti belépődíj 1940-ben felnőtteknek 30, gyerekeknek 10 fillér, ünnepnapokon 50 fillér volt. Ez idő tájt egy férfimunkás átlagos órabére 55, a női munkásé 34 fillér volt.

A Margitsziget újbóli meghódítása visszafoglalása nem egy csapásra, nem a felszabadulással jött el.

tet.”
Ezen a napon átadták az újjáépített Margit-hídat. Megszűnt a szigeti belépődíj.

★
Aki ma az Árpád-híd felől érkezik a Margitszigetre — auton tudvalevően, amúgy is csak innen lehet behajtani — egy idő után új panorámát lát. Jókora, erőteljesen tagolt, modern épület emelkedik a régi Nagyszálló szomszédságában a platánok között, bár nem ágaskodik ki koronáik közül. A március 30-án megnyitott 368 ágyas gyógy-szálló egy hagyomány foly-

A centenáriumi emlékoszlop a sziget bejáratánál.

Füstöl a sziget. A források fehér gőzszlopa, a koratavas hajnali párja: a füstlő nagy hajó itt, a híd előtt, a nyár felé — álomvízen — úszó sziget.

Tavaszi napsütésben séta a tavak mentén. Hátterben a ze-nelő kút.

Ladikkal kéne most észrevétlenül hozzáállni. Hogy álmát ne zavarjuk, hisz néhány óra csak, s csendjét, pihenését felveri a tavaszt köszöntő sereg — addig mondjuk el múltját, történeteit.

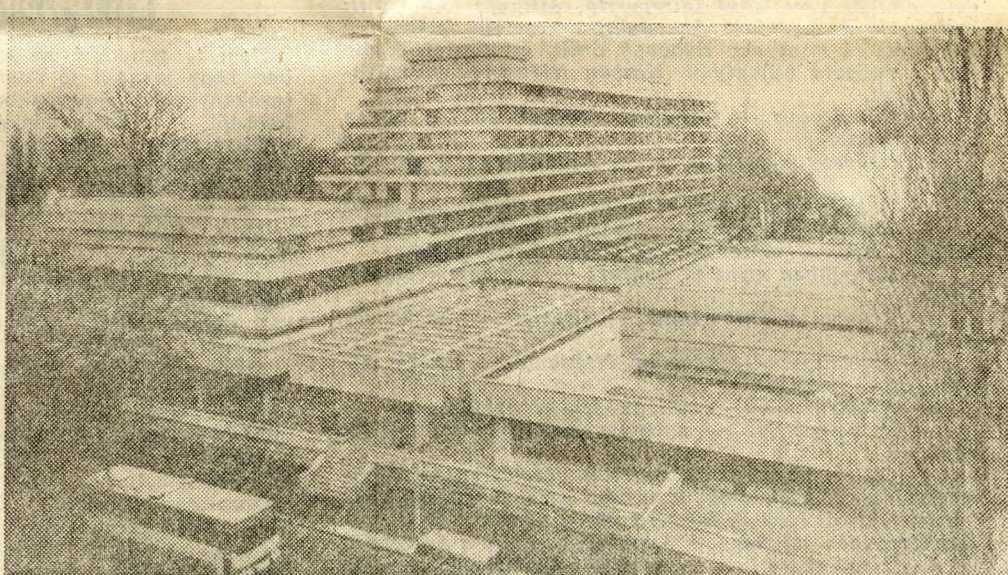
Egyidős a várossal. Köve bizonyítanak: a III. és IV. századból előkerült római

mák csónakoztatása”. Az első regatta-versenyt 1843. március 19-én rendezte Széchenyi. Béla nevű jachtján, Clark Ádám nyerte meg.

Ybl álma: nemzetközi gyógyfürdőhellyé fejleszteni a szigetet. Még híd nélkül tervezte, akkor csak két kiscső szállította a

A fiaker a margitszigeti Nagyszálló előtt a századforduló hangulatát idézi.

A margitszigeti Termál Gyógy szálló. (MTI — Fényes Tamás és Balassa Ferenc felvételei — KS.)